

Інтернет-банкінг в Україні в останні роки активно розвивається і вдосконалюється. Банки постійно проводять дослідження і впроваджують нові технології та розробляють нові способи захисту і кодування інформації про рахунки і паролі користувачів. На сьогоднішній день ринок Інтернет-банкінгу в Україні тільки формується і банківському сектору належить ще безліч впроваджень для створення повноцінної, функціональної, захищеної та ефективної системи Інтернет-банкінгу.

Задля зменшення ймовірності появи та розвитку ризиків рекомендується:

- здійснювати інвестування у підвищення технологічності банківських установ (за умови попереднього розрахунку ефективності інвестиційної діяльності);
- удосконалювати внутрішні положення на рівні банку;
- підвищувати безпечність здійснення операцій через систему дистанційного банківського обслуговування (ДБО) як для клієнтів, так і для банківської установи;
- запровадити систему цифрових підписів, за допомогою якої можна буде ідентифікувати особу безпомилково;
- розробити нові види банківських послуг, адаптовані до надання через систему ДБО;
- активно використовувати програми підвищення кваліфікації банківського персоналу, який заповдіняний у процесі здійснення ДБО;
- періодично проводити оцінку якості системи ДБО за допомогою відповідних показників, наприклад показника, коефіцієнту привабливості та інше [2].

Дотримання цих порад дозволить уникнути проблем під час користування інтернет-банкінгом та активно розширяти базу клієнтів, не витрачаючи надмірних ресурсів.

Література:

1. Банківські платіжні системи [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5437238/page:3/>
2. Інтернет-банкінг з погляду безпеки проведення послуг [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://goo.gl/TvSMbT>
3. Інтернет-банкінг: проблеми та переваги використання в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=27257>
4. Виговська Л. 100 млрд. грн. на рік. Ринок мобільного та інтернет-банкінгу б'є рекорди / Л. Виговська, М. Оліярник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biz.nv.ua/ukr/publications/100-mlrd-na-rik-rinok-mobilnogo-ta-internet-banking-u-v-ukrajini-b-je-rekordi-108675.html>

Дана СЕРВИТНИК
студентка факультету фінансів
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківської справи Забчук Г.М.

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО КРЕДИТУ ЯК ЕЛЕМЕНТА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

Протягом останніх років проблеми кредитування уряду, обслуговування державного боргу, рівня боргового навантаження та оцінки боргової безпеки є надзвичайно актуальними в сфері державного фінансового управління. Незважаючи на всю різноманітність висновків всесвітньо відомих вчених у сфері державних

фінансів й фінансової теорії щодо найоптимальнішого способу фінансування бюджетного дефіциту та наслідків нарощування державного боргу, державні запозичення стали одним із найпоширеніших інструментів фінансування видатків держави, особливо в період фінансової кризи. Державний кредит – один з елементів фінансової системи держави, котрий досить важливий для економіки будь-якої країни. Роль державного кредиту проявляється у його основних функціях :

- розподільна (сприяє формуванню централізованих грошових фондів держави або їх використання на принципах строковості, платності і поверненості);

- регулююча (проявляється в тому, що вступаючи в кредитні відносини держава впливає на стан грошового обігу, рівень процентних ставок на ринку грошей, на виробництво і зайнятість):

- контрольна (забезпечує контроль над цільовим використанням коштів, встановлює строки їх повернення і своєчасність сплати відсотків).

Державний кредит впливає на економічний стан усього суспільства. Це пов'язано із значними розмірами боргів, котрі склались у бюджетах сучасних держав, і з необхідністю пошуку шляхів їх погашення, а в цілому – з визначенням місця, ролі та впливу державного кредиту на фінансовий механізм.

Дослідженням проблем державного кредитування та впливу державного боргу на економічний розвиток країни займалися ряд науковців, так зокрема, Л. В. Ходський вважав, що попри позитивні сторони використання державного кредиту в тих чи інших випадках, все ж таки основою фінансової політики завжди має виступати прагнення до якомога швидкого погашення державних боргів, а не збільшення їх сум [1, с. 87].

Представники німецької фінансової науки Д. Штейн, М. Небеніус, М. Дітцель, навпаки, дотримуються думки, що, якщо держава вкрай рідко користується кредитом, то це свідчить про те, що вона «досить багато бере у сучасників, або ж недостатньо піклується про інтереси населення» [2, с. 95]. Аналогічну позицію займав і М. Кейнс, який писав, що державі не потрібно боятися дефіцитів бюджетів, а необхідно сміливо «закривати» «бюджетні дірки» за допомогою кредитів [3, с. 235].

Існування державного кредитування призводить до появи державного боргу та необхідності запровадження визначеної системи управління ним. Призначення державного кредитування виявляється насамперед у тому, що воно є засобом мобілізації додаткових фінансових ресурсів для держави. За напрямками використання розрізняють такі кредити: на фінансування дефіциту бюджету та погашення державного боргу; на підтримку національної валюти і фінансування платіжного балансу; на фінансування інвестиційних та інституційних проектів, у тому числі під гарантію уряду; на фінансування експорту товарів (робіт, послуг).

- Аналіз структури державного боргу в умовах обмеженості доходів державного бюджету, а також за відсутності надходжень від приватизації державного майна показав, що залучення ОВДП є суттєвим джерелом фінансування дефіциту бюджету, у 2017 році до державного бюджету було залучено 37,03 млрд. грн. Випуск ОВДП почався з 2008 року для збільшення статутного капіталу банків, за період дослідження 2008-2016 роки ця форма залучення коштів мала найбільшу питому вагу в 2008 рік, 2009 рік та у 2016 рік – 72,97% у зв'язку з оновленням банківської системи України. За останній звітний рік загальний державний борг країни збільшився на 22,8%, при цьому прямий державний борг зростав більш високими темпами (+23%) [5].

- В період 2008– 2010 рр. на первинному ринку були відсутні державні цінні папери, номіновані в іноземній валюті, 2011-2013 рр. очевидним було те, що зростала сума державних запозичень у доларах США. У 2012 році були залучені кошти в європейській валюті, але у зв'язку з погіршенням інвестиційного клімату в 2014 р. відбувалося значне зменшення державних запозичень у доларах та припинення фінансування в євро. 2016 р. – стабілізація економічної ситуації в країні (відновлення розміщення ОВДП в євро та зростання державних запозичень у доларах).

- Особливостями останніх років є значне скорочення обсягів операцій з ОВДП на вторинному ринку (на 55,2%), як наслідок була втрачена привабливість державних цінних паперів для внутрішніх покупців, виходячи з вищесказаного на даному етапі розвитку економіки необхідно обмежити зростання бюджетного дефіциту для уникнення продажу ОВДП у портфель НБУ, саме ці завдання стабілізують коливання на фінансових ринках, що сприятиме перерозподілу їх ресурсів і покращенню макроекономічних показників.

- У період 2010 - 2013 р. дохідність державних цінних паперів була значно вище, ніж середньорічний рівень інфляції, але у 2014–2016 рр. спостерігається протилежна ситуація: дохідність ОВДП є низькою, навіть нижчою за рівень інфляції. [4]

Держаний кредит та державні запозичення – є важливими інструментами, котрі регулюють економіку. Для того, щоб результат від впливу державного кредиту на економіку був позитивним потрібно приділяти більше уваги на ефективне використання мобілізованих коштів та контролювати цільове використання кредитів, забезпечення їх своєчасного повернення.

Основними тенденціями зростання ефективності державного кредиту, можуть бути: заохочення потенційних інвесторів до участі в державному інвестуванні в реальний сектор економіки, шляхом надання їм пільг та субсидій; обслуговування підприємств державної форми власності та підприємств з державною часткою в статутному капіталі в державних банках для збільшення інвестиційного потенціалу; розроблення та впровадження економіко-правового механізму залучення інвестиційних ресурсів.

Найбільш ефективних та позитивних результатів щодо стабілізації фінансової системи України може бути досягнуто лише через спільні рішення та дії всіх гілок влади щодо оздоровлення економіки країни та підвищення ролі державного кредиту.

Література:

1. Ходский Л. В. Основы государственного хозяйства. Пособие по финансовой науке / Л. В. Ходский. – СПб : Тип. М. Стасюлевича, 1901 – 568 с.
2. Штейн Генрих – Фридрих Карл // Энциклопедический словарь Брокгауза – Ефрона. – СПб, 1907. – Т. 82. – 308 с.
3. Кейнс Д. М. Возвращение мастера / Д. М. Кейнс ; пер. с англ. О. Левченко. – М. : ООО «Юнайтед- Пресс», 2011. – 253 с.
4. Офіційний сайт Національного банку України [електронний ресурс]. – режим доступу : www.bank.gov.ua
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [електронний ресурс]. – режим доступу : www.minfin.gov.ua
6. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / О. В. Дзюблюк, М. Д. Алексеенко, В. В. Корнеєв [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 298 с.